

PARTNERSKABSAFTALE

om erhvervsfyrtårnet for biosolutions

SEPTEMBER 2022

Baggrund

Denne aftale etablerer og fastlægger rammerne for partnerskabet til udviklingen af et erhvervsfyrtårn for biosolutions på Sjælland og øerne. Formålet med partnerskabet er at skabe en ramme for strategisk og koordineret udvikling af erhvervsfyrtårnet på kort og længere sigt. Det gælder blandt andet, at:

- Arbejde for at erhvervsfyrtårnet udvikler en dansk styrkeposition, som gør Danmark dygtigere, grønnere og rigere, og hvis internationale potentiale indfries ved, at der udvikles danske eksportsucceser, og tiltrækkes udenlandske investeringer.
- Sikre samarbejde på tværs af landsdelene om udviklingen af de forskellige erhvervsfyrtårne, og arbejde for, at erhvervsfyrtårnene kommer hele deres landsdel såvel som hele Danmark til gavn.
- Formulere fælles målsætninger for videreudviklingen af erhvervsfyrtårnet.
- Adressere barrierer for erhvervsfyrtårnets fremdrift og nye potentialer.
- Se på behovet for at igangsætte yderligere initiativer, der kan bidrage til at udvikle erhvervsfyrtårnet.
- Kordinere opfølgning på Vækstteam Sjælland og øernes anbefalinger.
- Understøtte sammenhæng til øvrige indsatser på nationalt, regionalt og lokalt niveau.

Partnerskabsaftalen består dels af en strategi for udviklingen af erhvervsfyrtårnet med sigtelinjer for arbejdet frem mod 2025, og dels af en handlingsplan, der beskriver de aktiviteter, som parterne er enige om at igangsætte frem mod 2025. Parterne vil løbende drøfte hvilke yderligere aktiviteter, der kan være behov for at igangsætte – både frem mod 2025 og i de efterfølgende år – for at realisere det fulde potentiale i erhvervsfyrtårnet.

Partnerskabet omfatter konsortiet for erhvervsfyrtårnet for biosolutions, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, Bestyrelsen for Erhvervshus Sjælland, Erhvervsministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Miljøministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet og Udenrigsministeriet.

Partnerskabet mødes i udgangspunktet to gange årligt, og drøfter udviklingen i arbejdet med erhvervsfyrtårnet. Det er Erhvervsministeriet, der inviterer og varetager mødeafviklingen. Partnerskabsaftalen genbesøges én gang årligt.

Strategi

Den danske biosolutions sektor har været under udvikling igennem en længere årrække og er ifølge en nylig kortlægning nu kendetegnet ved at være et 'veletableret, efficient og forskningsbaseret erhverv med en stærk international forankring'¹. Siden 2010 er der sket en støt stigning i både antallet af virksomheder inden for forskning og eksperimentel udvikling og i antallet af udgivelser af videnskabelige artikler inden for biosolutions². Biosolutions er samtidig et område i stor vækst globalt og Danmark har et stærkt fundament for at skabe en ny dansk styrkeposition. Det kræver dog en systematisk og langsigtet erhvervspolitisk indsats at realisere sektorens fulde potentialer³.

Parterne er med aftalen enige om, at erhvervsfyrtårnet for biosolutions på Sjælland og øerne skal være spydspids for den langsigtede nationale udvikling af fremtidens styrkeposition for biosolutions. Sjælland og øerne udgør et naturligt udgangspunkt for at udvikle erhvervsfyrtårnet, da regionen har en høj koncentration af verdensførende bioteknologiske virksomheder, innovative iværksættere, forskning og uddannelse af høj kvalitet samt velfungerende innovationssamarbejder mellem universiteter, GTS-institutter og virksomheder. Biosolutionssektoren kan samtidig levere bæredygtige løsninger inden for blandt andet industri, landbrug, fødevareteknologi, forsyning og maritime erhverv.

Parterne er med aftalen enige om, at erhvervsfyrtårnet skal understøtte, at Danmark opnår klimaneutralitet i senest 2050, og at de indsamlede erfaringer fra arbejdet med at udvikle erhvervsfyrtårnet skal udbredes til resten af landet, med inddragelse af relevante, nationale aktører i den fremadrettede udvikling af erhvervsfyrtårnet.

1 Økonomisk, klima- og miljømæssigt fodaftryk af biosolutions sektoren i Danmark. HBS Economics på vegne af Erhvervsministeriet (2021)

2 Ibid.

3 Biosolutions i Danmark. Analyse af bioøkonomiens potentialer og vækstbetingelser. Iris Group på vegne af Erhvervsministeriet (2021)

Vision

Sjælland og øerne skal være verdensledende inden for udviklingen af biosolutions, der bidrager til at løse globale og lokale klima- og miljøudfordringer og samtidig skaber vedvarende vækst, arbejdspladser og eksport på hele Sjælland og øerne.

Sigtelinjer for partnerskabets arbejde med udvikling af erhvervsfyrtårnet

I perioden 2022-2025 er partnerskabet enige om, at der arbejdes på følgende sigtelinjer og kerneaktiviteter for udviklingen af et erhvervsfyrtårn for biosolutions på Sjælland og øerne:

- **Frem mod 2025 udvikles et stærkt og sammenhængende innovations- og iværksætterkosystem med gode rammevilkår ift. regulering og adgang til finansiering:** Dette indebærer bl.a., at der arbejdes for at skabe hensigtsmæssige rammer for stærke offentlig-private udviklings-samarbejder om biosolutions, samt at fleksible test- og demonstrations- og udviklingsfaciliteter er tilgængelige for biosolutions SMV'er og starts-ups, herunder at der opbygges samarbejds-modeller mellem facilitetsoperatører og virksomheder, som sikrer videndeling og udnyttelse af synergier og en sømløs overgang mellem faciliteterne. Det skal samtidig være muligt for biosolutions virksomheder at modtage sparring ifm. forretningsudvikling m.v, vejledning og hjælp til ansøgnings- og godkendelsesprocesser og få henvisninger til relevante netværk og tilbud. Samtidig skal der arbejdes for fleksibel international og national regulering, som kan sikre smidigere godkendelsesprocesser for biosolutions.
- **Frem mod 2025 skabes gode uddannelsesmuligheder og tilstrækkeligt udbud af højt kvalificeret arbejdskraft inden for biosolutions:** Dette tilvejebringes bl.a. ved at afsøge muligheden for at lancere en ny kandidatuddannelse inden for biosolutions. Derudover fortsættes indsatsen ift. aktiviteter for kandidatstuderende og ph.d. studerende inden for bioteknologi og andre relevante kandidatretninger samt efteruddannelsesmuligheder inden for digitalisering for mellemledere, operatører, laboranter og bioanalytikere. Der skal samtidig gennemføres indsatser for at fastholde udenlandske studerende på diplomingeniøruddannelser og på naturvidenskabelige bacheloruddannelser samt for at rekruttere nye studerende til sektorrelevante uddannelsesretninger.
- **Frem mod 2025 iværksættes markedsføringsindsatser, der tiltrækker iværksættere, virksomheder, investeringer og kvalificeret arbejdskraft fra hele verden samt aktiviteter, der understøtter virksomheders internationalisering herunder bidrager til øget eksport:** For at fremme internationalisering og Sjælland og øernes omdømme som internationalt kraftcenter for biosolutions skal den internationale markedsføring styrkes med en samlet rammefortælling. Denne indsats skal desuden sikre, at flere udenlandske virksomheder får kendskab til de unikke rammer for at udvikle biosolutions på Sjælland og øerne for at tiltrække flere udenlandske investeringer og øge dansk eksport af biosolutions. Indsatserne skal gennemføres i tæt samarbejde med relevante aktører og i koordination med eksisterende offentlige indsatser og programmer.

Staten vil aktivt bidrage til at realisere ovenstående sigtelinjer, og arbejde for at fjerne barrierer for udviklingen, herunder ved at gennemføre de aktiviteter, som fremgår af handlingsplanen. Arbejdet med erhvervsfyrtårnet indebærer et stort potentiale for at øge eksporten og tiltrække investeringer til Danmark. Derfor vil Udenrigsministeriet indgå i arbejdet med at udvikle erhvervsfyrtårnet for at understøtte internationaliseringsaktiviteter, herunder investeringstiltrækning, innovation og eksportfremme. Det skal bidrage til at sikre, at vi udvikler det internationale potentiale i erhvervsfyrtårnet fra start og indfrier eksport og investeringsfremmepotentialet på sigt.

Udviklingen af erhvervsfyrtårnet vil have national og international rækkevidde, og tilgangen i arbejdet er at være åben, hvor alle relevante virksomheder og øvrige aktører, som ønsker at bidrage til arbejdet, er velkomne. Erhvervsfyrtårnet har særligt fokus på at understøtte erhvervsudviklingen gennem private investeringer og kommerciel udvikling og anvendelse af nye løsninger inden for biosolutions, der kan afsættes på eksportmarkedene.

Igangsatte indsatser

Konsortiet bag erhvervsfyrtårnet har påbegyndt udviklingen af erhvervsfyrtårnet ved at igangsætte en række aktiviteter med finansiering fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Aktiviteterne beskrives i handlingsplanen.

Parallelt hermed arbejder regeringens Samarbejdsprojekt for biosolutions, Forum for Fremtidens Ingredienser, Grønt Iværksætterpanel, Det Nationale Bioøkonomipanel samt Forum for Fødevarerklængens Eksport bl.a. på anbefalinger om udviklingen af bioøkonomien og, hvordan der kan skabes bedre rammevilkår for biosolutionssektoren.

Regeringen har suppleret disse indsatser med Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021 samt Aftale om sprøjtemiddelstrategi 2022-2026 af 10. februar 2022, som bl.a. sætter rammerne for udviklingen af alternative, grønne proteiner, samt sætter fokus på at opnå hurtigere godkendelse af mikrobiologiske sprøjtemidler. Med opbakning fra et samlet Folketing har Regeringen derudover prioriteret i alt ca. 1 mia. kr. i 2022 til fire grønne forskningsmissioner, herunder en mission om klima- og miljøvenligt landbrug og fødevarerproduktion, som bl.a. kan understøtte udviklingen af løsninger inden for biosolutions. Regeringen og alle Folketingets partier er desuden med Aftalen om fordeling af forskningsreserven mv. i 2022 af 28. oktober 2021 enige om at fastholde niveauet for de grønne forskningsmidler på det statslige forskningsbudget på mindst 2020-niveauet i 2023-2025. Regeringen følger derudover op på anbefalinger fra Forum for Fødevarerklængens Eksport hvor der er etableret en taskforce for bl.a. biosolutions, som vil levere en række anbefalinger.

Handlingsplan

Parterne er enige om i perioden 2022-2025 at igangsætte følgende initiativer, der understøtter den videre udvikling af erhvervsfyrtårnet.

Sigtelinje 1:

Frem mod 2025 udvikles et stærkt og sammenhængende innovations- og iværksætterøkosystem med gode rammevilkår ift. regulering og adgang til finansiering.	Tidshorisont
<i>Konsortiet vil med de tildelte midler fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse bidrage til etablering af:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Et pilotanlæg til biofermentering på Teknologisk Institut (TI), som skal integreres med de eksisterende pilotfaciliteter til bioraffinering i regi af TI's Udviklingscenter for industriel bioøkonomi som åbner inden udgangen af 2024. 	2024
<ul style="list-style-type: none"> • En prototype fermenteringsenhed med dataopsamlingsudstyr på DTU Kemiteknik som åbner inden udgangen af 2023. Konsortiet vil ifm. de to årlige møder i partnerskabet informere om status i arbejdet med etablering af enheden. 	2023
<ul style="list-style-type: none"> • Et demonstrationsanlæg inden for biofermentering ved Fermhub Zealand, så anlægget kommer til at indeholde en fuld fermenteringslinje på demonstrationsniveau som åbner inden udgangen af 2023. Konsortiet vil ifm. de to årlige møder i partnerskabet informere om status i arbejdet med etablering af anlægget. 	2023
<ul style="list-style-type: none"> • Et produktions- og testanlæg inden for biofermentering i regi af den private virksomhed 21st.BIO. Testanlægget vil åbne inden udgangen af 2023, mens produktionsanlægget åbner inden udgangen af 2025. Konsortiet vil ifm. de to årlige møder i partnerskabet informere om status i arbejdet med etablering af de to anlæg. 	2025
<ul style="list-style-type: none"> • Et demonstrationsanlæg inden for bioraffinering (DaniaBioProcess) i regi af den private virksomhed SicaDania, der fremstiller og implementerer proces teknologi til fødevarerindustrien. Demonstrationsanlægget vil åbne inden udgangen af 2024. Konsortiet vil ifm. de to årlige møder i partnerskabet informere om status i arbejdet med etablering af anlægget. 	2024
<ul style="list-style-type: none"> • Et laboratorium til SMV- og datadrevet vidensopbygning inden for bioraffinering (Open-BioLab) ved Roskilde Universitet, som kan understøtte forskningsbaseret vidensudvikling. Laboratoriet vil åbne inden udgangen af 2022 og være fuldt funktionsdygtigt medio 2023. Konsortiet vil ifm. de to årlige møder i partnerskabet informere om status i arbejdet med etablering af laboratoriet. 	2023
<i>Konsortiet vil med de tildelte midler fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse igangsætte følgende aktiviteter:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Foretage en interessentundersøgelse samt en gennemførlighedsundersøgelse som afdækker muligheder for etablering af et opskaleringsanlæg inden for bioraffinering i regi af det offentlige-private partnerskab Baltic Plant Solution. De endelige analyser præsenteres for partnerskabet. 	2023

<ul style="list-style-type: none"> Etablere 10-12 innovationssamarbejder mellem store virksomheder, vidensinstitutioner og SMV'er for at fremme behovsdrivet og nyskabende forskning og innovation med fokus på fx foder, fødevarer, ingredienser og biologiske produkter til landbruget. Innovationssamarbejderne præsenteres for partnerskabet, når de er underskrevet. 	2023
<ul style="list-style-type: none"> Etablere en Biosolutions Launch Pad, som skal levere sparring og netværk til biosolutions iværksættere og vækstparate mikrovirksomheder, sikre henvisning til relevante tilbud, promovere iværksætteri på området samt kortlægge nuværende miljøer og iværksættere inden for biosolutions. Konsortiets kortlægning af nuværende miljøer og iværksættere inden for biosolutions samt oplæg til design af hovedelementer i den ny vejlednings- og rådgivningsindsats forelægges partnerskabet. 	2023
<i>Parterne er enige om at igangsætte følgende aktiviteter:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Erhvervsministeriet, Fødevareministeriet og Miljøministeriet vil arbejde for, at der findes ressourcer til at oprette én indgang til offentlige myndigheder, hvor biosolutions virksomheder kan få vejledning om gældende regler samt vejledning ifm. søgninger om produktgodkendelser eller dispensationer. Det vil være Erhvervsministeriet i samarbejde med Fødevareministeriet og Miljøministeriet samt øvrige relevante myndigheder, der vil stå herfor. Fødevarestyrelsen vil som led i denne ovenstående indsats fortsætte¹ den styrkede, tidlige dialog med særligt iværksættere og SMV'er ifm. vejledning i Novel Food-reglerne, så iværksættere på et tidligt stadium bliver opmærksomme på de regulatoriske krav, dokumentationskrav og eventuelle behov for forhåndsgodkendelse (novel food-godkendelse i EU). Ved i højere grad at integrere regulatorisk afklaring og krav tidligt i udviklingsprocessen kan virksomhedernes time to market optimeres. 	2022 (løbende indsats)
<p><small>1 Den fortsat styrkede vejledning forudsætter, at der findes politisk opbakning til en videreførelse af finansiering af ingrediensarbejdet i FVST efter 2022.</small></p>	
<ul style="list-style-type: none"> Fødevareministeriet vil arbejde for at mindske sagsbehandlingstiden i EU ift. Novel Food-godkendelser. 	2022 (løbende indsats)
<ul style="list-style-type: none"> Der vil blive arbejdet for innovationsvenlig regulering på dansk og europæisk plan af biosolutionsvirksomheder med fokus på tilpasning af regler, som forsinket eller helt forhindrer udvikling af biosolutions, hvor dette ikke kompromitterer fødevarer- og fodersikkerheden eller natur og miljø. Det vil være regeringen med Fødevareministeriet og Erhvervsministeriet i spidsen samt erhvervslivet og vidensinstitutioner i regi af bl.a. Samarbejdsprojektet for biosolutions samt Forum for Fremtidens Ingredienser¹, der vil påtage sig dette arbejde. 	2022 (løbende indsats)
<p><small>1 Den fortsat styrkede vejledning forudsætter, at der findes politisk opbakning til en videreførelse af finansiering af ingrediensarbejdet i FVST efter 2022.</small></p>	
<ul style="list-style-type: none"> For at sikre hurtigere godkendelse af mikrobiologiske sprøjtemidler som alternativ til kemiske sprøjtemidler på både dansk og europæisk plan jf. Aftale om sprøjtemiddelstrategi 2022-2026, vil Miljøministeriet arbejde aktivt i EU for at fremme godkendelserne af aktivstoffer til mikrobiologiske sprøjtemidler 	2022 (løbende indsats)
<ul style="list-style-type: none"> Fødevareministeriet vil følge udviklingen ift. europæisk regulering af nye genomteknikker (NGT) med fokus på anvendelse af både planter og mikroorganismer. 	2022 (løbende indsats)
<ul style="list-style-type: none"> Erhvervsministeriet, Fødevareministeriet og Miljøministeriet vil afholde 2 workshops med henblik på at konkretisere de regulatoriske barrierer i dialog med industrien. 	2022
<ul style="list-style-type: none"> Erhvervsministeriet, Fødevareministeriet og Miljøministeriet vil iværksætte en afdækning af time-to-market for udvalgte biosolutions produkter evt. i dialog med EU-Kommissionen. 	2022
<ul style="list-style-type: none"> Der vil blive udarbejdet strategier for grønne proteiner og grønne job i landbruget og følgeerhverv samt en handlingsplan for plantebaserede fødevarer jf. Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug. Strategierne vil have potentiale til at styrke erhvervsfyrtårnet for biosolutions. Det vil være regeringen med Fødevareministeriet og Erhvervsministeriet i spidsen samt inddragelse af erhvervslivet og vidensinstitutioner, som udarbejder strategierne. 	2022
<ul style="list-style-type: none"> Fødevareministeriet vil, hvor det er relevant, arbejde for synergi mellem konsortiets og Det Nationale Bioøkonomipanelens arbejde, for så vidt angår udvikling af nye, bæredygtige værdikæder inden for bioøkonomien. 	2022

<ul style="list-style-type: none"> Erhvervsministeriet, Fødevarerministeriet og Miljøministeriet vil afsøge muligheden for at skabe bedre adgang til offentlige midler, herunder gennem fx erhvervsfremmesystemet, til innovationssamarbejder og medfinansiering af virksomheders udgifter ifm. brug af test, demonstrations- og udviklingsfaciliteter, eller enten særpuljer eller styrkede grundbevillinger til Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP) og Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram (MUDP). Endvidere vil der blive arbejdet for, at synliggøre eventuelle muligheder til at opnå funding til at udvikle dokumentation for sikkerhed og hjælp til udarbejdelse af fx novel food-ansøgninger. 	2022
<ul style="list-style-type: none"> Danmarks Eksport- og Investeringsfond kan tilbyde erfaring, sparring, nationalt og internationalt netværk samt eventuelle finansieringsløsninger til danske start-ups, SMV'er, store virksomheder og eksportører samt storskala kommercielle demonstrationsprojekter inden for grøn teknologi. Fonden kan derfor spille en vigtig rolle for udvikling af erhvervsfyrtårnet. Vækstfonden og/eller EKF i regi af Danmarks Eksport- og Investeringsfond vil deltage på et kommende møde i partnerskabet med henblik på at afsøge dels hvordan udviklingen på områder med et stort erhvervs-, eksport- og klimapotentiale mest hensigtsmæssigt realiseres, dels hvilken rolle fonden i den sammenhæng kan spille. 	2022-2023
<ul style="list-style-type: none"> Regeringen vil følge op på anbefalinger fra Grønt Iværksætterpanel ift. styrkelse af iværksætteri inden for fødevarersektoren, som yderligere kan styrke erhvervsfyrtårnet for biosolutions. 	2022
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil afsøge muligheder for at tilvejebringe yderligere finansiering til udvikling af erhvervsfyrtårnet, herunder privat finansiering/investeringer. Konsortiet vil endvidere afsøge mulighederne i EU's innovationsfond samt andre relevante EU-finansieringskilder, herunder ved udarbejdelse af en plan for hjemtagning af EU-midler og anden finansiering til udvikling af erhvervsfyrtårnet. 	2022-2023
<ul style="list-style-type: none"> En række offentlige og private tilbud kan på forskellig vis understøtte udvikling af løsninger inden for biosolutions. Erhvervsstyrelsen vil kortlægge relevante kilder til finansiering af yderligere aktiviteter i arbejdet med erhvervsfyrtårnet. 	2022-2023
<ul style="list-style-type: none"> Benyttelse af eksisterende test- og demonstrationsfaciliteter kan bidrage til udviklingen af erhvervsfyrtårnet. Uddannelses- og Forskningsministeriet vil i gå dialog med konsortiet om, hvilke eksisterende test- og demonstrationsfaciliteter, der kan etableres samarbejder og synergi med for at styrke erhvervsfyrtårnet og skabe merværdi. 	2022-2023
<ul style="list-style-type: none"> Erhvervsfyrtårnet kan blive et springbræt for danske virksomheders deltagelse i EU's rammeprogram for forskning og innovation, Horizon Europe, herunder ved at der søges midler fra rammeprogrammer til innovationsprojekter i regi af erhvervsfyrtårnet. Uddannelses og Forskningsministeriet vil drøfte mulighederne for deltagelse i Horizon Europe med konsortiet, herunder mulighederne for at gøre brug af EuroCenter og netværket EU-DK Support. 	2022 og frem
<ul style="list-style-type: none"> Virksomhedernes innovationssamarbejde med verdensførende virksomheder og forskningsmiljøer om udvikling af biosolutions kan være et vigtigt element i udviklingen af erhvervsfyrtårnet. Det vil Uddannelses- og Forskningsministeriet og Udenrigsministeriet understøtte, herunder med fokus på særligt udvalgte lande og regioner, fx via de danske innovationscentre, og bilaterale samarbejdsaftaler om forskning og innovation. 	2022 og frem
<ul style="list-style-type: none"> Innovationsfonden har afsat 201 mio. kr. til forsknings- og innovationspartnerskab for klima- og miljøvenligt landbrug og fødevarerproduktion (AgriFoodTure). Der er stort potentiale for samarbejde mellem forsknings- og innovationspartnerskabet og konsortiet for erhvervsfyrtårnet for biosolutions. Innovationsfonden og Erhvervsstyrelsen vil derfor facilitere en dialog mellem konsortiet for erhvervsfyrtårnet og forsknings- og innovationspartnerskabet mhp. at afsøge, hvordan der bedst etableres et samarbejde, herunder hvordan erhvervsfyrtårnet kan bruges som en platform for at teste implementeringen af de forsknings- og innovationsaktiviteter, som gennemføres med bevillingen fra Innovationsfonden. 	2022 og frem

Sigtelinje 2:

Frem mod 2025 skabes gode uddannelsesmuligheder og tilstrækkeligt udbud af højt kvalificeret arbejdskraft	Tidshorizont
<i>Konsortiet vil med de tildelte midler fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse igangsætte følgende aktiviteter:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil i samarbejde med relevante virksomheder udvikle en 2-årig kandidatuddannelse inden for biosolutions samt aktiviteter for kandidatstuderende og ph.d. studerende inden for bioteknologi og andre relevante kandidatretninger. 	2024
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil udvikle efteruddannelsesmuligheder inden for digitalisering for mellemedere, operatører, laboranter og bioanalytikere. 	2023
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil arbejde for at rekruttere og fastholde udenlandske studerende på diplomingeniøruddannelserne og på naturvidenskabelig bacheloruddannelse samt arbejde for at rekruttere studerende til diplomingeniøruddannelserne og maskinmesteruddannelsen i Region Sjælland. 	2023
<i>Parterne er enige om at igangsætte følgende yderligere aktiviteter:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil arbejde for at der laves fleksible kompetenceudviklingsforløb for medarbejdere, som giver de nødvendige kompetencer til at arbejde med nye teknologier indenfor biosolutions. 	2023
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil gennemføre en kortlægning af de eksisterende udbud af videregående kompetenceudvikling for medarbejdere hos biosolutionsvirksomheder, bl.a. mhp. at identificere behov for udvikling nye kompetenceudviklingsforløb på akademi-, diplom- og masterniveau. 	2022
<ul style="list-style-type: none"> Opkvalificeringsindsatsen på Sjælland og øerne skal understøtte udviklingen af erhvervsfyrtårnet. Beskæftigelsesministeriet kan derfor gennem VEU-koordinatorerne i de regionale arbejdsmarkedskontorer understøtte opkvalificeringsforløb, som imødekommer arbejdsmarkedets efterspørgsel inden for biosolutions. Det vil ske ved, at VEU-koordinatorerne bidrager til at etablere og facilitere mulige samarbejder om opkvalificeringsforløb og uddannelse for beskæftigede og ledige mellem lokale virksomheder og virksomheds-/brancheklynger, uddannelsesinstitutioner, jobcentre og arbejdsmarkedets parter. Konsortiet vil drøfte med Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, hvordan opkvalificeringsindsatsen kan understøtte udviklingen af erhvervsfyrtårnet. 	2022-2023
<ul style="list-style-type: none"> Beskæftigelsesministeriet kan understøtte erhvervsfyrtårnet i den internationale tiltræknings-, rekrutterings- og fastholdelsesindsats på Sjælland og øerne gennem Workindenmarks indsatser og konkrete ydelser til virksomheder ift. både højt kvalificeret og faglært arbejdskraft samt ved EURES samarbejdet. Konsortiet vil drøfte med Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, hvordan de kan understøtte udviklingen af erhvervsfyrtårnet. 	2022-2023

Sigtelinje 3:

Frem mod 2025 iværksættes markedsføringsindsatser, der tiltrækker iværksættere, virksomheder, investeringer og kvalificeret arbejdskraft fra hele verden samt bidrager til øget eksport	Tidshorizont
<i>Konsortiet vil med de tildelte midler fra Danmarks Erhvervsfremmestyrelse igangsætte følgende aktiviteter:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil igangsætte en indsats for at tiltrække udenlandske virksomheder og investeringer til Sjælland og øerne med fokus på biosolutions. 	Fra 2024
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil gennemføre eksportforberedende og -understøttende aktiviteter 	Fra 2024
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil opbygge en database over virksomheder og vidensmiljøer inden for biosolutions. 	Fra 2024
<i>Parterne er enige om at igangsætte følgende yderligere aktiviteter:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Udenrigsministeriet og Fødevareministeriet vil i tæt samarbejde med erhvervet og inden for rammerne af Forum for Fødevareklyngens Eksport følge op på anbefalingerne fra Task force for biosolutions, fødevarer og foderingredienser. 	2022 (løbende indsats)
<ul style="list-style-type: none"> Trade Council / Invest in Denmark vil bidrage til investeringstiltrækning ift. erhvervsfyrtårnets rolle som nationalt udstillingsvindue for biosolutions og løsninger for en bæredygtige fødevarerproduktion. 	2022 (løbende indsats)
<ul style="list-style-type: none"> Trade Council vil kunne bistå virksomhederne med eksportfremme gennem vores repræsentationer og med udgangspunkt i den kommende eksporthandlingsplan for fødevarerklngen. 	2022 (løbende indsats)
<ul style="list-style-type: none"> Erhvervsministeriet vil undersøge hvordan rammerne for involvering af udenlandske iværksættere og virksomheder i erhvervsfyrtårnet kan styrkes. 	2022 (løbende indsats)
<ul style="list-style-type: none"> For at internationalisere erhvervsfyrtårnets aktiviteter, løsninger og produkter, vil Food Nation og State of Green efter nærmere aftale kunne stille sine markedsføringskanaler til rådighed. Food Nation samt State of Green ejer, drifter og udvikler en række digitale platforme, som kan bringes i anvendelse i den forbindelse. Food Nation og State of Green planlægger og deltager desuden løbende i delegationsbesøg, events og oplæg, som kan agere platform for at promovere erhvervsfyrtårnet. Konsortiet vil gå i dialog med State of Green og Food Nation mhp. at undersøge, hvordan de bedst kan bidrage til at promovere erhvervsfyrtårnet. 	2022 og frem

